

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2021 m. lapkritis

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-1218-798/2021](#), spręsdamas klausimą dėl termino kreditorių reikalavimams, atsiradusiems iki bankroto bylos iškėlimo dienos, pareikšti ir jo atnaujinimo, Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – LAPt) pažymėjo, kad kreditorių reikalavimams, atsiradusiems iki juridinio asmens bankroto bylos iškėlimo dienos, pareikšti Lietuvos Respublikos civilinio kodekse (toliau – CK) įtvirtintas ieškinio senaties (ir senaties atnaujinimo) institutas netaikomas, o taikomas specialus įstatymas – Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas (toliau – ĮBĮ) arba nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojantis Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas (toliau – JANĮ).

Civilinėje byloje Nr. [e2A-489-781/2021](#), pasisakydamas dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 55 straipsnyje įtvirtinto juridinio asmens atstovavimo teisme pagal įstatymą instituto, LAPt akcentavo, kad akcininkams nėra suteikta teisė atstovauti juridiniam asmeniui teisme bei vesti juridinio asmens vardu teisme bylas. Kita vertus, LAPt nurodė, kad, susiklosčius situacijai, kai akcininkas apeliacinio skundo pateikimo metu dar nebuvo paskirtas juridinio asmens vadovu, tačiau iki bylos nagrinėjimo iš esmės apeliacine tvarka jis jau yra paskirtas vadovu ir turi teisę vesti bylas juridinio asmens vardu kaip vienasmenis valdymo organas, laikyti, jog apeliacinį skundą pateikė tokios teisės neturintis subjektas, nėra tikslinga.

Civilinėje byloje Nr. [2T-107-881/2021](#), spręsdamas klausimą dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo, LAPt pažymėjo, kad šioje byloje, be prašymo

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pripažinti ir leisti vykdyti užsienio valstybės teismo sprendimą Lietuvos Respublikoje, pareiškėja taip pat pareiškė prašymą išieškomas sumas pervesti į prašyme nurodytą banko sąskaitą. Šis pareiškėjos prašymas negali būti tenkinamas. CPK nenumatyta, kad LApT pats galėtų imtis priemonių vykdyti pripažintus ir leistus vykdyti užsienio teismų sprendimus. Pagal CPK 774 straipsnį LApT išduoda vykdomąjį raštą pagal pripažintą ir leistą vykdyti Lietuvos Respublikoje užsienio valstybės teismo sprendimą bei išsiunčia jį išieškotojui, jeigu prašyme pripažinti sprendimą išieškotojas nurodo, kad sprendimo pripažinimas reikalingas jo vykdymui Lietuvos Respublikoje.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-538-450/2021](#), vertindamas ūkininko ūkio kaip paveldimo turto padalijimo būdą, LApT nurodė, kad paveldėtojai galėtų palikimą pasidalyti bendru sutarimu, kaip nustatyta CK 5.70 straipsnyje, arba ūkininko ūkio paveldėjimo klausimą spręsti CK 5.71 straipsnyje numatytu būdu. Be to, LApT pabrėžė, kad neapgrįsti atsakovo argumentai, jog apeliaciniame skunde naujai keliami argumentai išeina už bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribų, kadangi ieškinio reikalavime ieškovė neformulavo prašymo išdėstyti kompensacijos mokėjimą dalimis bei nustatyti jai priteistam nekilnojamam turtui priverstinę hipoteką. Teismas nurodo, kad, pasirinkus padalijimo būdą, numatytą CK 5.71 straipsnyje, teismas *ex officio* (savo iniciatyva) gali įpėdiniams priklausančios kompensacijos už jiems priklausančias turto dalis išmokėjimą išdėstyti iki dešimties metų, priimdamas sprendimą nustatyti priverstinę hipoteką visiems tokio įpėdinio nekilnojamiesiems daiktams ir tai nebus laikoma bylos nagrinėjimo ribų peržengimu, nebent apeliantas įrodytų, jog jis realiai pajėgus išmokėti atsakovui atitinkamo dydžio kompensaciją.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-535-881/2021](#), nagrinėdamas klausimą dėl ankstesnės teisės registruojant domeną turėjimo, LApT pažymėjo, kad vien ta aplinkybė, jog oficialus prekės ženklo įregistravimas įvyko vėliau nei domeno registracija, nesudaro pagrindo visais atvejais pripažinti „ankstesnės teisės“ pagal 2004 m. balandžio 28 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 874/2004, nustatantį .eu Aukščiausio lygio domeno įdiegimo ir funkcijų viešosios tvarkos taisykles bei registracijai taikomus principus. Taigi, norint nuginčyti jau įregistruotą domeną, asmeniui būtina įrodyti, kad jis turėjo „ankstesnę teisę“ ir ji buvo įgyta dar iki atsakovo domeno registracijos.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-1023-881/2021](#), pasisakydamas dėl arbitrės (ne)šališkumo, LApT vertino, kad atskiras faktas, jog arbitrė ir ieškovės atstovas turi draugų statusą „Facebook“ socialiniame tinkle, savaime nepatvirtina kokių nors reikšmingų nepriklausomumo ir nešališkumo kontekste asmeninių santykių. LApT pažymėjo, kad pagal Tarptautinės advokatų asociacijos 2004 m. gegužės 22 d. gaires dėl interesų konfliktų tarptautiniame arbitraže nagrinėjamoje byloje susiklosčiusi situacija priskiriama žaliajam sąrašui. Taigi, priskiriama situacijai, kuri objektyviu požiūriu nekelia įspūdžio apie šališkumo ar priklausomumo egzistavimą, todėl arbitras neturi pareigos apie ją pranešti.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-502-1120/2021](#), pasisakydamas dėl tinkamiausio bendrosios nuosavybės teisės įgyvendinimo būdo – naudojimosi nekilnojamaisiais daiktais tvarkos nustatymo ar turto atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, LApT

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

nurodė, kad prioritetas turi būti teikiamas atidalijimui iš bendrosios dalinės nuosavybės (CK 4.80 straipsnio 1 dalis).

Siekiant teisingai išspręsti šalių ginčą dėl atidalijimo iš bendrosios nuosavybės ar naudojimosi turtu tvarkos nustatymo, būtina tirti ir vertinti, ar egzistuoja realios galimybės šalims bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą atidalyti natūra be neproporcingos žalos daiktų paskirčiai taip, kad po atidalijimo neliktų ne tik bendro naudojimo patalpų, bet ir kitų objektų, nes tik taip galėtų būti užtikrinama socialinė taika ir užkertamas kelias ar bent maksimaliai sumažinamos prielaidos konfliktinėms situacijoms atsirasti. Nustačius, kad tokia turto atidalijimo galimybė realiai egzistuoja, turėtų būti nustatyta atidalijimo darbams reikalinga lėšų suma bei sprendžiama, ar ji nėra neproporcingai didelė, taip pat išsiaiškintos bendraturčių finansinės galimybės padengti visas su atidalijimo įgyvendinimu susijusias išlaidas, o nesant atidalijimo galimybės ar atidalijimo išlaidoms esant neproporcingai didelėms, tirti ir vertinti, ar yra techninių galimybių nustatyti naudojimosi tvarką taip, kad abi šalys galėtų atskiromis izoliuotomis gyvenamojo namo patalpomis, nepaliekant bendro naudojimo patalpų, racionaliai naudotis pagal paskirtį.

Civilinėje byloje [e2-1188-798/2021](#), pasisakydamas dėl susitarimo dėl jurisdikcijos ir prievolės įvykdymo vietos sampratos, LApT nurodė, kad vien atsakovės apmokėjimas pagal pateiktą PVM sąskaitą faktūrą nepatvirtina jos valios sudaryti susitarimą dėl jurisdikcijos. Atsakovei tinkamai ir laiku pateikus prekes, šiai tikėtina atsirado pareiga atsiskaityti pagal PVM sąskaitą faktūrą. Neįvykdžius pareigos atsiskaityti pagal pateiktas sąskaitas, galima spręsti klausimą dėl atsiradusios skolos. Vis dėlto

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atsakovės pareiga apmokėti jai siūstas PVM sąskaitas faktūras esant tinkamai ir laiku pateiktoms prekėms, negali būti sutapatinama su atsakovės valia patvirtinti susitarimą dėl jurisdikcijos, kadangi jos pareiga atsiskaityti pagal jai pateiktas sąskaitas kyla iš šalių sudaryto susitarimo (nors ir žodinio) dėl prekių pirkimo. Be to, LApT atkreipė dėmesį, kad jokiuose kituose ieškovės pateiktuose rašytiniuose įrodymuose atsakovė nėra išreiškusi valios dėl ginčo sprendimo Lietuvos Respublikos teismuose.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1263-450/2021](#), padarydamas išvadą, kad kreditorius neturi teisės retrospektyviai skųsti nemokumo byloje priimtus sprendimus, LApT pažymėjo, jog kreditorius visas įstatyme nustatytas teises įgyja tik nuo jo reikalavimo patvirtinimo. Be to, JANĮ nenumatyta išlygų ar išimčių, suteikiančių teisę kreditoriams retrospektyviai skųsti kreditorių susirinkimo sprendimus. Todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad kreditorius turėtų teisę ginčyti iki jo tapimo bankroto proceso dalyviu priimtus sprendimus. LApT taip pat nurodė, kad, esant išimtinėms aplinkybėms, bylą nagrinėjantis teismas savo iniciatyva gali įvertinti priimto kreditorių susirinkimo sprendimo teisėtumą, kai šis akivaizdžiai neteisėtas.

Civilinėje byloje Nr. [2-1290-553/2021](#), pasisakydamas dėl bankrutuojančios įmonės reikalavimo teisės įgyvendinimo (išieškojimo) ar jos pardavimo tikslingumo nemokumo byloje, LApT nurodė, kad poreikis parduoti reikalavimo teisę yra protingai pateisinamas, nes jos pardavimo atveju įmonė iš karto gauna didžiąją dalį savo reikalavimo patenkinimo be išieškojimo veiksmų, o tai tiesiogiai koreliuoja su poreikiu kuo greičiau užbaigti nemokumo procedūras.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-519-790/2021](#), sprenddamas klausimą dėl kartu gyvenančių nesusituokusių asmenų solidariosios atsakomybės tretiesiems asmenims, LAPT pažymėjo, kad galimybę pripažinti abu sutuoktinius solidariaisiais bendraskoliais pagal vienam iš jų priklausančios individualiosios įmonės prievolės kasacinis teismas vertina daugiau kaip išimtinę ir sieja ją su konkrečių aplinkybių atsiradimu – visų pirma su asmenų buvimu santuokoje ir jų bendro turto panaudojimu įmonės veikloje, taip pat su abiejų sutuoktinių aktyviu dalyvavimu versle. LAPT nurodė, kad minėtas išaiškinimas negali būti aiškinamas pernelyg plačiai ir taikomas asmenims, kurie nėra sudarę santuokos ir kurių turciniams santykiams nėra taikomos specialios įstatymo nuostatos dėl sutuoktinių turto teisinio režimo.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-536-464/2021](#), pasisakydamas dėl viešojo pirkimo būdu sudarytos rangos sutarties vykdymo bei šios sutarties sąlygų aiškinimo, LAPT pažymėjo, kad negali būti toleruojamas ir pateisinamas toks tiekėjo elgesys, kai jis, žinodamas apie objekto ir atliktinų jame darbų specifiką, pasiūlymo teikimo stadijoje nurodo mažesnę nei kiti tiekėjai kainą ir dėl to pirkimą laimi, bet vėliau, jau vykdant sutartį, pradeda kelti reikalavimus dėl kainos padidinimo. Toks tiekėjo elgesys kelia pagrįstų abejonų dėl jo sąžiningumo bei atitikties tiek Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 17 straipsnyje įtvirtintiems principams bei tikslams, tiek ir CK 1.5 straipsnyje įtvirtintiems bendriesiems teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-1152-516/2021](#), pasisakydamas dėl sutarties kvalifikavimo ir nuosavybės teisių pripažinimo momento, LAPT atkreipė dėmesį, kad tai, jog preliminariojoje sutartyje buvo aiškiai nurodyta, jog turtas ieškovės nuosavybėn pereis tik po notarinės pagrindinės pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, nereiškia, kad pirkėja, visiškai įvykdžiusi preliminariosios sutarties sąlygas, t. y. sumokėjusi visą ginčo patalpų kainą ir faktiškai perėmusi patalpas, ir pardavėjai nesiėmus priemonių pašalinti kliūtis, trukdžiusias sudaryti pagrindinę pirkimo–pardavimo sutartį, neteko teisės ginti savo pažeistas teises, reikalaudama jai pripažinti nuosavybės teisę į ginčo turtą. Tokią poziciją paneigia CK 1.93 straipsnio 4 dalies, 6.309 straipsnio ir 6.393 straipsnio 4 dalies nuostatos, kuriomis nustatoma, kad nuosavybės teisė į nekilnojamąjį daiktą pirkėjui pereina nuo daikto perdavimo ir, jei pardavėjas, pirkėjui įvykdžius sutartį (šiuo atveju – sumokėjus visą turto kainą), vengia įregistruoti nuosavybės teisės perėjimo faktą, tai kitos šalies prašymu teismas gali apginti pažeistas teises, nagrinėjamu atveju – pripažindamas nuosavybės teises.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-557-464/2021](#), spręsdamas klausimą dėl sumų užsienio valiuta priteisimo eurais, LAPT akcentavo, kad kreditoriui (ieškovui) naudojantis CK 6.36 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise reikalauti užsienio valiuta išreikštą pinigų sumą jam iš skolininko priteisti Lietuvos Respublikos nacionaline valiuta pagal valiutų kursą, galiojantį mokėjimo dieną, teismo sprendimo, kuriuo toks reikalavimas tenkinamas, priėmimo metu nėra žinoma skolininko (atsakovo) piniginės prievolės kreditoriui (ieškovui) įvykdymo faktinė diena, taigi, teismas negali apskaičiuoti priteistinos sumos Lietuvos nacionaline valiuta (eurais), nes

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

užsienio valiutos ir euro kursas nuolat kinta. Dėl to teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje, išdėstant patenkinto ieškinio turinį, be kita ko, nurodytina: priteistinos sumos atitinkama užsienio valiuta dydis; išvada, kad ši suma priteistina eurais pagal tos atitinkamos užsienio valiutos ir euro oficialų kursą, galiojantį faktinę mokėjimo dieną.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-543-1120/2021](#), nagrinėdamas klausimą dėl CK 1.82 straipsnio taikymo bankroto procese, LAPT nurodė, kad bankroto procese CK 1.82 straipsnio 3 dalies taikymas yra siejamas su dalyvio (akcininko) teisiniu suinteresuotumu, t. y. reikšdamas ieškinį dėl juridinio asmens teisnumui prieštaraujančio sandorio ginčijimo, kai sandorį įmonės vardu sudarė bankrutuojančios įmonės administratorius, dalyvis (akcininkas) turi įrodyti, koks konkretus jo asmeninis interesas ir (ar) teisė buvo pažeisti ginčijamu sandoriu. Sprendžiant dėl bendrovės dalyvio suinteresuotumo ginčyti bankrutuojančio juridinio asmens, atstovaujamo nemokumo administratoriaus, sudarytus sandorius reikia įvertinti ir potencialius materialinius teisinius padarinius ieškinį pareiškusiam įmonės dalyviui. Tais atvejais, kai akivaizdu, kad nuginchijus sandorį, sandorio nuginchijimas nesukeltų jokių materialių teisinių padarinių įmonės dalyviui (akcininkui), konstatuotina, kad bankrutuojančios bendrovės dalyvis neturi teisinio suinteresuotumo reikšti ieškinį CK 1.82 straipsnio pagrindu.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-558-464/2021](#), pasisakydamas dėl komercinės paslapties, LAPT pažymėjo, kad konfidencialia nelaikytina tokia informacija, kurią įmonės darbuotojai nors ir turėtų laikyti konfidencialia, tačiau ji, kai su šia informacija susipažįstama,

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

tampa neatsiejama jų gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi (pavyzdžiui, įmonėje taikoma geroji praktika, vadybos metodai, darbo su klientais metodai, derybų vedimo būdai ir kt.). Darbuotojai privalo laikytis pareigos saugoti tokio pobūdžio informaciją tik tol, kol dirba įmonėje, kurioje ją sužinojo. Pasibaigus darbo santykiams, buvę darbuotojai gali be jokių apribojimų naudoti tokią gautą informaciją savo naudai ir interesais.

Tačiau tokia informacija, kaip prekių pardavimo klientams kaina ir kainų politika, parduodami produkcijos kiekiai, sutarčių turinys, produktų tiekimo periodiškumas, nėra susijusi vien su jų, vykdant atitinkamas darbo funkcijas, įgytomis žiniomis bei įgūdžiais. Tokio pobūdžio informacija, susijusi su klientams parduodamos produkcijos kainomis, yra kiekvieno juridinio asmens veiklos modelio esmė, nuo kurio priklauso ir jų gaunamos pajamos, ir ūkinės veiklos pelningumas. Todėl disponavimas tokia informacija neabejotinai suteikia konkurencinį pranašumą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-1265-330/2021](#), spręsdamas klausimą dėl sprendimo už akių instituto taikymo, LAPT pabrėžė, kad tais atvejais, kai į teismo posėdį neatvykęs atsakovas pareiškia prašymą bylą nagrinėti jam nedalyvaujant, teismas neturi teisės priimti sprendimo už akių.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-1165-302/2021](#), spręsdamas klausimą, ar VPĮ 46 straipsnio 8 dalies 1 punkto a papunkčio sąvoka „žala“ apima ne tik nuostolių kompensavimą, bet ir institucijų skirtų sankcijų sumokėjimą, LAPT nurodė, kad žala ir ekonominės sankcijos vis dėlto yra dvi skirtingos kategorijos. VPĮ 46 straipsnio 8 dalies 1 punkto a papunkčio nuostatos įtvirtina tik žalos nukentėjusiesiems

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atlyginimą ir neapima ūkio subjektui paskirtos sankcijos sumokėjimo aplinkybės, susijusios su Konkurencijos tarybos paskirtos baudos mokėjimu.

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, sudarytos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2021 m.